

L'aigua i les estructures d'Estat

Un nou article del Col·lectiu Ni un Cèntim més per a Suez, constituït per un grup de professionals catalans del món de l'aigua "farts de l'externalització social de les pèrdues i de la internalització privada dels beneficis", i que ja va publicar, novament en exclusiva per a **EcoDiari**, l'article "[Ampliem Guany i Beneficis i Augmentem Recàrtes](#)", el passat mes de juny. "Molt magre ho tindrem si hem de bastir estructures d'estat amb aquesta classe política esclava del capital i amb aquests dirigents que es pensen que una empresa pública és un cementiri d'elefants", conclouen.

Al document titulat «[Estatuir Catalunya, les accions per establir un nou Estat](#)» de Salvador Cardús, Ramon Folch i Sergi Rovira, presentat al Col·legi de Periodistes el dimarts 6 de novembre, s'hi pot llegir:

«Des de l'any 2000, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) assumeix les competències plenes en la gestió de l'aigua (de les conques catalanes, però això no inclou la conca del riu Ebre, que és compartida). Des d'aleshores, les polítiques hídriques s'han pensat i executat veient el país com una unitat, amb criteri propi, amb previsió i anticipació de les necessitats, coneixent-les i contrastant-les amb referents internacionals, fets que faciliten la gestió en un escenari d'independència.

A més, les polítiques hídriques de Catalunya, plenament emmarcades en la normativa europea (Directiva Marc de l'Aigua, DMA, 2000/60/CE), visualitzen Catalunya com un Estat modern, compromès amb els reptes europeus. Aquest compromís comporta garantir el bon estat ecològic i químic de totes les aigües (rius, llacs, aqüífers i costa), ser autosuficient amb l'aigua de què es disposa i internalitzar-ne els costos»

El lector pot deduir que l'Agència Catalana de l'Aigua és capdavantera en l'aplicació de la normativa europea i actua amb una visió que engloba tot el territori nacional del Principat, sense importar-li gaire la competència que l'Estat exerceixi, a través de la Confederación Hidrogràfica del Ebro, en la part catalana de la conca de l'Ebre (Segre, Nogueres, Montsant, Siurana, Algars, Matarranya, etc). No ho negarem, perquè de veres ha estat així, si més no fins fa un temps.

L'abandó de la nova cultura de l'aigua

Just el mateix dia que es presentava *Estatuir Catalunya*, la Fundació Nova Cultura de l'Aigua (FNCA) enviava una [nota de premsa](#) als mitjans de comunicació on afirmava que «no solament es constata un abandonament de la línia de la nova cultura de l'aigua sinó que hi ha una regressió real en la política d'aigües de l'ACA» després que la FNCA hagués mantingut dues entrevistes en l'espai d'un any amb diversos representants polítics i tècnics de l'aigua al nostre país.

El 6 de novembre de 2012 no és sinó el punt àlgid d'un retrocés brutal en la política de l'aigua a Catalunya. Un anar enrere que, amb el canvi de govern a finals del 2010, no va fer res més que agafar embranzida, si bé s'havia iniciat molt abans

I, també, el dimarts dia 6 de novembre de 2012 -que caldrà considerar, des d'ara, el dia dels difunts de la gestió pública de l'aigua a Catalunya-, el Govern de la Generalitat de Catalunya adjudica la [privatització del servei d'Aigües Ter-Llobregat](#) a Acciona, mentre que el Ple de l'Àrea Metropolitana de Barcelona aprova la creació d'una [empresa mixta amb un 85% de participació d'Agbar](#) per legitimar allò que un jutge ha sentenciat que és il·legal. La creació d'aquesta empresa mixta ha tirat endavant amb el vot favorable conjunt de la sociovergència dels partits de la Sra. Chacón i del Sr. Duran i Lleida, l'abstenció del PP i d'ERC (que, cosa curiosa, ostenten alcaldies metropolitanas la concessió municipal d'aigua de les quals és en mans d'empreses del grup d'Agbar) i l'únic vot en contra d'ICV.

Aquest fatídic dia 6 de novembre de 2012 no és sinó el punt àlgid d'un retrocés brutal en la política de l'aigua a Catalunya. Un anar enrere que, amb el canvi de govern a finals del 2010, no va fer res més que agafar embranzida, si bé s'havia iniciat molt abans ja, en època del President Jordi Pujol, i que l'últim Conseller ecologista de debò del tristpartit s'encarregà de calar-hi foc.

I és que malgrat que s'hagi escrit unes quantes vegades, cal tornar a recordar que la creació de l'Agència Catalana de l'Aigua l'any 2000 ja va nèixer amb un endeutament d'uns 570 M€. Quan CiU passà el testimoni del Govern al primer tripartit, l'endeutament ja ratllava els 840 M€; els dos tripartits, fins a l'entrada del govern del president Mas, incrementaren aquest endeutament als quasi 1.300 M€.

Francesc Baltasar impedeix l'ingrés de 56 M€ a l'ACA i aquesta decideix fer fora a 200 treballadors per un cost 24 vegades inferior al que ha deixat d'ingressar

Fou entre els anys 2006 a 2010, quan Francesc Baltasar ocupava la Conselleria de Medi Ambient i Habitatge, que s'acabà de reblar el clau i es va servir en safata la privatització del cicle de l'aigua a CiU. L'any 2009, després de sortir de la pitjor sequera en els darrers 60 anys, els Consells d'Administració d'ATL i de l'ACA, on estan representats els ajuntaments i els usuaris de l'aigua, varen aprovar increments del 14,5% i del 9,5% en la tarifa d'abastament i en el cànon de l'aigua. Fou el conseller Baltasar, d'ICV, qui es negà en rodó a assumir el (teòric) cost polític d'aquests increments. Anotar que cada punt d'increment del cànon de l'aigua suposa uns 1,5M€ més d'ingrés; negar, per cost polític, un increment del 9,5% suposa deixar d'ingressar uns 14 M€ més a l'any que, multiplicat per quatre anys de consolidació (2009, 2010, 2011 i 2012), sumen la gens menyspreable xifra de 56 M€ que l'ACA ha deixat d'ingressar. Com a dada comparativa, la partida prevista als pressupostos d'enguany de l'ACA per a l'expedient de regulació d'ocupació (ERO) i que pot arribar a afectar un terç de la plantilla, és de 2,3 M€. Dit d'una altra manera: Francesc Baltasar impedeix l'ingrés de 56 M€ a l'ACA i aquesta decideix fer fora a 200 treballadors per un cost 24 vegades inferior al que ha deixat d'ingressar! Visca l'estat del benestar! I, mentre, el Sr. Francesc Baltasar se'n va a dormir cada dia amb la consciència ben tranquil·la...

El suposat "cost polític" de l'augment de tarifa

Però, si això és escandalós, és a dir, si no té nom el fet que l'endeutament de l'ACA fruit de la incompetència política de tots els governs haguts i per haver -a excepció honrosa de l'època de n'Albert Vilalta i d'en Salvador Milà-, es tradueixi a fotre fora 200 treballadors i recular fins a èpoques del franquisme més obscur en la gestió, control, planificació i regulació de l'aigua a Catalunya -una època que creïem oblidada i més pròpia de la Confederación Hidrográfica del Pirineo Oriental i del «*Dios guarde a usted muchos años*»-, més innombrable és argüir no voler que el preu de l'aigua s'acosti, progressivament, al seu cost real en pro d'un «cost polític».

Aquest estiu, el Govern de CiU ha incrementat en un 70% la tarifa d'aigua d'ATL; i en més d'un 10% el cànon de l'aigua des que és al govern. És més que probable que CiU ultrapassi o s'acosti a la majoria absoluta el 25 de novembre. Quin haurà estat, doncs, el cost polític de CiU per haver incrementat de cop la tarifa d'ATL un 70%? Clar i català: tindrà més diputats al Parlament regional de la Ciutadella! No voldríem que ningú deduís que per tenir majoria absoluta al Parlament regional el que cal és pujar un 70% les tarifes de l'aigua; imagino que els catalans i les catalanes són prou intel·ligents per ponderar altres aspectes més rellevants en l'elecció de llur vot. Perquè, al cap i a la fi, i si no us ho creieu féu els números, un litre d'aigua potable de l'aixeta és dues mil vegades més barata que la que pugueu comprar al supermercat (sigui de garrafa «ecològica» o d'ampolla de plàstic «sostenible»).

Respecte el «cost polític» tenim un altre exemple, protagonitzat per l'alcalde del Prat de Llobregat, també d'ICV com en Francesc Baltasar. Des que la venda d'aigua als supermercats del Prat va baixar més d'un 40%, coincidint amb una millora espectacular de la qualitat organolèptica de l'aigua de l'aixeta gràcies a 2 plantes de dessalobració pagades, en part, amb endeutament de l'ACA i d'ATL, l'empresa municipal Aigües del Prat SA, que resisteix enmig de l'oasi del conglomerat d'Agbar a l'Àrea Metropolitana, incrementà en més d'un 30% la factura que cobra als abonats de la ciutat pratenca. Cost polític? Cap ni un: els ciutadans satisfets de pagar més perquè el servei públic i la qualitat de l'aigua han millorat molt significativament: poden beure directament aigua de l'aixeta sense gust ni olor. Un acte ben saludable i molt normal a Madrid o a París, però no a molts pobles i ciutats de l'Àrea Metropolitana.

El gust i l'olor de l'aigua de l'aixeta a l'Àrea Metropolitana

I si molts ciutadans de l'Àrea Metropolitana no poden beure aigua de l'aixeta no és perquè no es disposi de les instal·lacions necessàries per treure el gust i l'olor de l'aigua. Tant la planta que potabilitza l'aigua del riu Llobregat a Abrera com la que ho fa a Sant Joan Despí tenen uns filtres potentíssims que permeten que l'aigua potabilitzada pugui beure's sense olor de clor ni gust a amoníac. Unes instal·lacions que, com moltes altres, foren finançades en part amb endeutament de l'ACA i que suposaren una inversió de més de 130 M€. Aquestes instal·lacions estan en funcionament des del gener de 2009, a Abrera (electrodialisi reversible), i des de setembre de 2009, a Sant Joan Despí (osmosi inversa). A més a més de servir per equiparar el gust de l'aigua del Llobregat a la del Ter (es realitzaren proves de tast amb especialistes, com si fossin catadors de vi), asseguruen que l'aigua potabilitzada estigui per sota del límit fixat per la Unió Europea en relació a uns components químics anomenats trihalometans, de potencial efecte cancerígen.

L'excel·lent relació mercantil entre l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Suez (perdó, Agbar) arrenca de l'època en què l'Entitat Metropolitana actuava de contrapoder a la Generalitat de Jordi Pujol, l'època en què els barons socialistes del PSOE al Baix Llobregat, amb qui llavors era alcalde de Cornellà, Sr. Montilla, agombolaven el Sr. Àngel Simón que ostentava la gerència de l'Entitat, ara president d'Agbar

Per què, en canvi, el ciutadà no ha notat la millora en l'aigua de l'aixeta? Perquè els membres del Consell d'Administració d'ATL -en essència, els representants polítics dels municipis- tampoc no han volgut assumir el «cost polític» d'incrementar la tarifa d'ATL com a conseqüència de l'ús continuat d'aquestes instal·lacions. Condemnen una gran part dels seus electors a seguir comprant aigua al supermercat quan, si ho fessin de l'aixeta, podrien arribar a estalviar-se fins a 120€ per família i llar.

Sobta, en canvi, que el ple de l'Àrea Metropolitana aprovés un increment en la tarifa que cobra Suez (perdó, Agbar) durant l'any 2009 del 8,3% amb l'excusa de la posada en marxa de l'osmosi inversa quan la planta començà a funcionar el setembre de 2009, si bé l'increment s'aplicà des de l'1 de gener. L'excel·lent relació mercantil entre l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Suez (perdó, Agbar) arrenca de l'època en què l'Entitat Metropolitana actuava de contrapoder a la Generalitat de Jordi Pujol, l'època en què els barons socialistes del PSOE al Baix Llobregat, amb qui llavors era alcalde de Cornellà, Sr. Montilla, agombolaven el Sr. Àngel Simón que ostentava la gerència de l'Entitat, ara president d'Agbar... Allà és on cal buscar aquest amor platònic que explica la recent tupinada de l'empresa mixta, un amor platònic que comptava amb un pare protector, el Sr. Ricard Fornesa, llavors president de La Caixa. Sempre ha de sortir en la nostra història contemporània aquesta entitat financera.

Però tornant als trihalometans potencialment cancerígens, d'on surten? Els trihalometans són uns compostos que es formen en el procés de potabilització de l'aigua com a conseqüència de la unió química del clor, que s'utilitza com a desinfectant, amb la matèria orgànica que conté l'aigua a potabilitzar. També es formen trihalometans a partir del bromur que conté l'aigua. Així, a la

potabilitzadora del Ter, els trihalometans són de clor, mentre que al Llobregat ho són de bromur. Però els nivells són molt més elevats al Llobregat que al Ter perquè l'aigua del riu Llobregat conté molts més bromurs i clorurs que la del Ter. Per què? Perquè al Bages fa dècenns d'anys que les empreses mineres es dediquen a [acumular milers de tones de sal a celobert](#) i a les muntanyes de sal que provoquen la salinització de les aigües superficials del Cardener i del Llobregat, rius que subministren aigua a més de 4,5 milions d'habitants i obliguen l'ACA a fer inversions de més de 300 M€ per contrarestar els efectes sobre la salut humana i sobre els ecosistemes aquàtics.

Aquest greu impacte ambiental és infinitament superior als fangs de Flix i, en canvi, desconegut per la immensa majoria de la població. L'actual empresa que explota les mines de potassa a Síria i a Sallent, la multinacional israeliana Iberpotash, hauria d'internalitzar els costos de la seva activitat, però sempre ha comptat amb el beneplàcit de la Generalitat que, sota l'excusa dels llocs de treball que genera la mineria al Bages, ha preferit no afrontar el problema de les repercussions sobre la qualitat de l'aigua. Potser si aquests més de 300 M€ els hagués pagat la Generalitat des del seu pressupost i no pas l'ACA en base al seu endeutament, les coses haguessin canviat.

La "mort" de l'ACA

Una Agència Catalana de l'Aigua que també va pagar en base al seu endeutament les obres d'emergència de la sequera del 2007-2008 mentre la Conselleria d'Economia i Finances destinava fons de contingència del pressupost de la Generalitat a ampliar la Fira de Barcelona al polígon Pedrosa de l'Hospitalet. Una ACA que, com s'afirmava més amunt, està retornant al fer de les antigues confederacions hidrogràfiques que el franquisme s'encarregà d'utilitzar com a mostra de la ingent obra del Dictador. Un «fer» que és sinònim de docilitat, de manca de criteri i d'objectivitat, de grisori i falta d'empenta. Un organisme que vegeta, que no viu, dirigit per dos homes provinents del grup Agbar que utilitzen l'ACA per a la seva guerra personal contra el president d'Agbar, Sr. Àngel Simón; una direcció, gerència i directora de recursos humans que atemoreixen els treballadors des de fa més de 18 mesos amb un ERO; uns dirigents que han fet posar la por al cos i sembrat la desconfiança. Uns dirigents que amb a penes 2 anys s'han carregat i desmantellat el que va costar més de 10 anys de crear des de l'any 2000. Una Agència que no s'assembla en res amb aquella que el document *Estatuir Catalunya* definia.

Molt magre ho tindrem si hem de bastir estructures d'estat amb aquesta classe política esclava del capital i amb aquests dirigents que es pensen que una empresa pública és un cementiri d'elefants.

Malgrat tot, visca la terra lliure!